

KNJIGA 1
PRIRODA
BIH

Čedomil Šilić

ENDEMIČNE I RIJETKE BILJKE Parka prirode Blidinje

MATICA HRVATSKA
OGRANAK ČITLUK
2002.

**Edicija:
Priroda BiH
knjiga 1.**

**Dr. sc. Čedomil Šilić
ENDEMIČNE I RIJETKE BILJKE PARKA PRIRODE BLIDINJE**

**Nakladnik:
MATICA HRVATSKA
OGRANAK ČITLUK**

**Sunakladnik:
FRANJEVAČKA KUĆA MASNA LUKA**

**Za nakladnika:
ANDRIJA STOJIĆ, prof.**

**Glavni urednik:
Mr. STJEPAN fra PETAR KRASIĆ**

**Recenzenti:
Dr. sc. MARIJA EDITA ŠOLIĆ
Prof. dr. sc. DUBRAVKA ŠOLJAN**

**Autor fotografija i ilustracija:
Dr. sc. ČEDOMIL ŠILIĆ**

Design knjige i korica: AUTOR

**Grafička priprema:
IVO - JEAN GUŠIĆ
GORDAN ZOVKO**

Lektor: DRAGAN NALETILIĆ

Korektor: AUTOR

Naklada: 3000 primjeraka

Tisak: HERCEGTISAK Široki Brijeg

Za tisak: TIHOMIR KUJUNDŽIĆ

Tisak završen: prosinac 2002.

C o p y r i g h t © 2002. AUTOR

**CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo**

581. 9 (497. 6 Blidinje) (084.1)

ŠILIĆ, Čedomil

**Endemične i rijetke biljke Parka prirode Blidinje /
Čedomil Šilić; [autor fotografija i ilustracija Čedomil Šilić].-
Čitluk: Matica hrvatska, Ogranak Čitluk, 2002. - 280 str.:
ilistr.; 24 cm. - (Edicija Priroda BiH; knj. 1)**

**Bibliografija: str. 215-218. - Rječnik botaničkih termina,
imena vrsta i varijeteta, dijagnostičkih atributa, te podrijetla
imena rodova upotrebljenih u ovoj knjizi: str. 219-237**

**ISBN: 9958-9442-2-7
COBISS/BH-ID 11700742**

**Na temelju mišljenja Federalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i športa, na knjigu
"Endemične i rijetke biljke Parka prirode Blidinje" ne plaća se porez na promet proizvoda.**

Dr. sc. Čedomil Šilić

ENDEMIČNE I RIJETKE BILJKE Parka prirode Blidinje

235 fotografija u koloru
92 table s 835 crteža detalja u crno-bijeloj tehnici

Matica hrvatska
Ogranak Čitluk

I. IZDANJE
2002.

Kratice i simboli	8
Uvod	9
Opći dio	15
Pregled dosadašnjih istraživanja	15
Geografski položaj planina u sklopu Parka prirode Blidinje	19
- Geološke i stratigrafsko-paleontološke karakteristike	27
- Pedološke karakteristike	30
- Klimatske karakteristike	31
- Hidrološke karakteristike	32
- Florističke i vegetacijske karakteristike i osobujnosti	33
Specijalni dio	37
Dotatci	213
Literatura	215
Rječnik botaničkih termina, imena vrsta, podvrsta, varijeteta, dijagnostičkih atributa, te podrijetla imena rodova upotrijebljenih u knjizi	219
Kratice i puna imena autora citiranih u knjizi (<i>Abbreviationes auctorum</i>)	239
Popis imena ličnosti po kojima su neke vrste ili rodovi nazvani	259
Registri	
- Znanstvena imena (<i>Nomina latina</i>)	263
- Narodna imena (hrvatska i bosanskohercegovačka)	267
- Njemačka imena (<i>Deutsche Namen</i>)	271
- Recenzije	275

UVOD

Poznato je u botaničkim znanstvenim krugovima veliko bogatstvo i raznolikost flore i vegetacije visokih planina Hercegovine. To se poglavito odnosi na planine Prenj, Čvrsnicu, Plasu, Čabulju, Vran i dr., pa se ovaj sklop planina u posljednje vrijeme u fitogeografiji naziva "Hercegovački endemični razvojni centar", jer je u njemu zastupljen veliki broj endemičnih biljaka, kojih ima samo na nekima od ovih planina (stenoendemi) ili onih koje su zastupljene šire na prostorima Dinarida (dinarski endemi). Isto tako, veliki je broj rijetkih biljnih vrsta, bilo da im je središte rasprostranjenosti u arkto-alpskom području, bilo da se ovdje pojavljuju pojedinačno.

Dakle, ove planine su stjecište brojnih endemičnih, reliktnih i rijetkih biljnih (i životinjskih!) vrsta i centar za očuvanje, formiranje i raseljavanje brojnih vrsta na Balkanskom poluotoku.

Upravo ovaj fenomen vezan za planine, koje se nalaze u sklopu Parka prirode Blidinje, rukovodio me je da napravim ovu fotomonografiju endemičnih i rijetkih biljaka ovoga područja, jer su ove vrste prava interesantnost i rijekost (i bogatstvo!) ovoga prostora i dio naše bogate prirodne baštine, koju trebamo poznavati i odgovorno čuvati za naredne generacije.

Ova fotomonografija će omogućiti upoznavanje brojnih biljnih vrsta, kao i biološke raznolikosti (biodiverziteta) ovoga dijela Dinarida, ne samo profesionalnim djelatnicima (biolozi, šumari, agronomi, farmaceuti, zaštitari prirode i dr.), već i širokoj lepezi školstva, od nižeg, preko srednjeg, do visokog obrazovanja, a da ne govorim o planinarima i ljubiteljima prirode, kojih je iz dana u dan sve više i više. Svakako, ova će knjiga doprinijeti da se priroda i njezini sadržaji što više čuvaju i štite, što je u ovom trenutku veoma bitno i potrebno, jer smo svjedoci nestajanja i prorjeđivanja brojnih vrsta, zbog njihova nedovoljnog poznавanja i shvaćanja njihove važnosti.

I na ovome mjestu treba posebno naglasiti da se na ovakav način omogućava široj javnosti da što bolje sagleda i upozna dio bioloških (botaničkih) sadržaja Parka prirode Blidinje. Ovim se postiže još jedan značajan cilj, a koji se može izraziti i shvatiti kroz rečenicu: "Upoznaj što bolje ljepote i prirodne sadržaje svoga kraja, da bi ga što više cijenio, volio, čuvalo i štitio." Čuvanje i zaštita ovih sadržaja naše iznimno bogate i interesantne prirodne baštine je imperativ ovoga vremena i ove generacije. To je sveta obveza i dužnost prema budućim naraštajima. Ovaj cilj i namjera bili su glavna vodilja pri pisanju i oblikovanju ove publikacije.

Kako približiti ovu delikatnu i raznoliku materiju širem krugu ljudi? Svakako, izdavanjem ovakve luksuzne fotomonografije, koja će omogućiti brže i bolje sagledavanje i upoznavanje bogatstva naše flore i vegetacije. Time ćemo postići